

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קד.

עין משפט נר מצוה

א נמי פ"ט מהל' שנת
ה' י"ט ט"ע א"ח ס'
תל' ס"ג א':
ב ב מ"י פ"ט מהל'
שנת ה' ג ט"ו א"ח
ס' הל':

רבינו חננאל

ראשון והוא מר ארבעה
הוא דאמר וליתגוהו לא
תלת ולא שבע, ואמר
לית תלת קאמנא אבל
בין יום השביעי לששת
ימי המעשה מעין חתימתה
היא, דאמר שמואל כל
הברכות צריך לומר מעין
חתימתן סמוך לחתימתן,
וקי"ל כותיה פומבדיתאי
אמר מעין פתיחתן סמוך
לחתימתן, איכא בינייהו
יום טוב שחל להיות אחר
שבת, דחתימתן בין קדש
לקדש, מאן דאמר מעין
חתימתן סמוך לחתימתן,
צריך לומר בין קדושת
הבדלה, מאן דאמר מעין
פתיחתן סמוך לחתימתן
לא צריך, אמר רבי יוחנן,
בגן של קדושים אומרינן
הבדלה אחת, ומאי אינון
ר' מנחם בר סימאי,
ואמאי קרו ליה בגן
של קדושים, דלא אסתכל
מימיו בצורתא דזווא,
הגוי העם לומר שלש
הבדלות, חנניה אומר
אחת, ולית הלכתא כותיה,
המבדיל צריך שיאמר מעין
הבדלות שבחבורה.

והאמר לא תלת אמר ולא שבע אמר.^א ומסתמא או ג' או ז' תיקנו
כנגד שום דבר שלא לפחות או להוסיף כדאמר בהתלכת
(מנחות דף נט.) לא יפחות מו' כנגד ז' רקיעים והמוסיף לא יוסיף על י"ג
כנגד ז' רקיעים וששה אוריים: **מאי** בינייהו. לרוב הברכות
הפתיחה והחתימה מעין אחד:

בעי למימר בין קדושת שבת
לקדושת יום טוב הברדה.
שאל ר' אפרים את ר"ת למה
נהגו העולם להוסיף ולומר ואת
יום השביעי מששת ימי המעשה
קדשת הבדלה וקדשת את עמך
ישראל בקדושתך^ב דלן זה לא מעין
פתיחה ולא מעין חתימה והשיב לו
ר"ת משום שצ"ח היום האריכו
כדי לומר פעם אחת מעין ז'
הבדלות. בין קדוש לחול אחד.
בין אור לחשך ז'. בין ישראל
לעמים ג'. בין יום השביעי לששת
ימי המעשה ד'. בין קדושת שבת
לקדושת י"ט הבדלה. פירוש שצ"ט
שרי מידי לאוכל נפש. ואת יום
השביעי מששת ימי המעשה קדשת
היינו חולו של מועד דשרי דבר
האבוד וצצת אסור. זה חלוק
שבת מ"ט והיא הבדלה אחת הרי
ה' הבדלה וקדשת את עמך ישראל
בקדושתך שמי הבדלות בין כהנים
לוים וישראלים ז' והיו מעין חתימה
דבין קדש לקדש:

מיתבי אומרים הברדות ב'.
הוא מלי לאמרי מרבי
יהודה הנשיא דלעיל אלא דניחא
ליה למיפק מברייתא:

דלא מסתבא בצורתא דזווא.
ארבי מנחם קאי ג' דלמנר
צמועד קטן צפיק צמרא (דף כה):
כי קא ניחא נפשיה דר' מנחם צר
רבי סימאי אישטנו כל ילמנאי
והו למיחלליא פירוש חלקים בלא
זוכה^א ותולה קדושתו בצדו שגם
צדו היה קדוש: **בין** יום
השביעי שששת ימי המעשה מעין
חתימה היא. ה"ג הוה מלי למיפק
הא לא כתיבא והא דלא קתני לה
לצסוף פירש רש"ס דשגהה אחר
ג' הבדלות דכשאינו אומר רק
ג' הבדלות הו"א סמוך לחתימה
ואם תאמר לר' יוסי צדכי יהודה
ולרז דחממי מקדש ישראל הכי
הו"א מעין חתימה אדרבה כהנים
ולוים וישראלים הו טפי מעין
חתימה ויש לומר דבין יום השביעי
לששת ימי המעשה הו ספיר מעין
חתימה^ב שקדשו הקצ"ה צמנאמו
ונתן לנו את השבת אבל כהנים
לוים וישראלים לא הזכיר ישראל
אלא להקל שקלים בקדושתן מכהנים
ולוים ולא הו מעין חתימה:
ולית

והאמר לא שש אמר (ט). כולן ארבע: מעין חתימה. ולא ממנינא
הוא: ה"ג י"ט שחל להיות אחר השבת. דבעי למחמס המנדיל בין
קדוש לקדוש: ה"ג מ"ד מעין חתימתן סמוך לחתימתן צעי למימר
בין קדושת שבת לקדושת יום טוב
הינן דלקמן: סדר הבדלות. היינו
שבת הבדלות ואף על גב דאיכא
תמני בין יום השביעי לא קא
חשיב דמעין חתימה: וחוסס
צפדי צראשית. צרוך סודר צראשית.
וכולה הן כתיבי ולהבדיל בין
הקדוש ובין החול ובין הטמא ובין
הטהור (ויקרא י) ויבדל אלהים בין
האור ובין החשך (צראשית ה) ויבדל
בין המים (סס): ובין כהנים ללוים
ו'. מפרש להו לקמן. אבל הבדלה
דשבת לא כתיבי דמעין חתימה
קא חשיב ליה לקמן ולאו ממנינא:
מעין חתימה היא. דקאמר וחוסס
צפדי צראשית והיא ליה בין
יום השביעי לששת ימי המעשה
מעין חתימה וצרכי להו משבע:
המנדיל

והאמר לא תלתא אמר ולא שבע אמר א"ל
איברא בין יום השביעי לששת ימי המעשה
מעין חתימה היא ואמר רב יהודה אמר
שמואל המבדיל צריך שיאמר מעין חתימה
סמוך לחתימתו ופומבדיתאי אמרי מעין
פתיחתן (ס) סמוך לחתימתן מאי בינייהו איכא
בינייהו יום טוב שחל להיות אחר השבת
דחתימתן בין קודש לקודש מ"ד מעין פתיחתן
סמוך לחתימתן לא בעי למימר בין קדושת
שבת לקדושת יום טוב הברדה ומאן דאמר
מעין חתימתן סמוך לחתימתן בעי למימר
בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הברדה
גופא אמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא
הפוחת לא יפחות משלש והמוסיף לא יוסיף
על שבע מיתבי (ט) אומר הברדות במוצאי
שבתות ובמוצאי ימים טובים ובמוצאי יום
הכפורים ובמוצאי שבת ליום טוב ובמוצאי
יום טוב לחולו של מועד אבל לא במוצאי
יום טוב לשבת הרגיל אומר הרבה ושאנו
רגיל אומר אחת תנאי היא דא"ר יוחנן בגן
של קדושים אומר אחת ונהגו העם לומר
שלש (ט) מאן ניהו בגן של קדושים רבי מנחם
בר סימאי (ט) ואמאי קרו ליה בגן של קדושים
דלא איסתכל בצורתא דזווא שלח ליה רב
שמואל בר אידי חנניא אחי אומר אחת ולית
הלכתא כוותיה אמר רבי יהושע בן לוי
המבדיל צריך שיאמר מעין הברדות
האמורות בתורה מיתבי סדר הברדות היאך
אומר המבדיל בין קודש לחול בין אור
לחושך בין ישראל לעמים ובין יום השביעי
לששת ימי המעשה בין טמא לטהור בין
הים לחרבה בין מים העליונים למים
התחתונים בין כהנים ללוים וישראלים
וחותם בסדר בראשית ואחרים אומרים
ביוצר בראשית רבי יוסי ברכי יהודה
אומר חותם מקדש ישראל ואם איתא הא
בין הים לחרבה לא כתיבא ביה הברדה
סמי מכאן בין הים לחרבה אי הכי בין
יום השביעי לששת ימי המעשה נמי
מעין חתימה הוא בצר חדא וליכא שבע
אמרי כהנים לוים וישראלים תרי מילי
נינהו בין לוים לישראלים דכתיב יבעת
היה הברדה ה' את שבט הלוי בין הכהנים
ללוים דכתיב בני עמרם אהרן ומושה
ויברל אהרן להקדישו קדש קדשים מחתם
מאי חתים רב אמר מקדש ישראל ושמואל
אמר המבדיל בין קודש לחול לייט עלה

רשב"ם
והאמר לא שש אמר ולא שבע
אמר. דארבעה אמר ומה ראית
אם לתפוש את המועד דייך בג'
ואם לרבות זאת היה לך לומר כל
שבע: איברא. צלמת: מעין חתימה.
ולאו ממנינא הוא: חתימה. סוף
הצרכה חותם צצרוך: פסיחתן.
המתלמן: ומאי בינייהו. דהא
צרכת הבדלה מעין פתיחתן ומעין
חתימתן איכא וכן רוב צרכות:
יום טוב שחל להיות אחר השבת.
דבעי למיחמס בין קודש לקדוש:
הכי גרסינן מאן דלמנר מעין חתימתן
סמוך לחתימתן צעי למימר בין
קדושת שבת לקדושת יום טוב
הבדלה. והכי עבדינן לאפקוי נפשינן
מפלוגתא: אבל לא צמוצאי יום
טוב לשבת. דאפרכוס יולא והמלך
נכנס אין דרך ללוות האפרכוס
שהכל נמשכין אחר המלך: הרגיל
שצקי צפן: אומר אחס. קשיא
לר' אלעזר דלמנר לא יפחות משלש:
הכי גרסינן סנאי היא דלמנר רבי
יוחנן צנן של קדושים כו'. והיינו
תנאי צנן של קדושים שהוא תנא:
ונהגו העם. תנאים שהיו צימיו
נחלקו עליו ועושין העם על פיהן
הרי תנא אחר: ר' מנחם צר רבי
סימאי. ואמרינן צמסכת ע"ג

פרק ר' ישמעאל (דף ג.) אמאי קרי ליה
צנן של קדושים משום דלא אסתכל
צלוותא דזווא: וליס הלכתא כווסיה.
גמרא קאמר ליה: האמורות צפורה.
כגון הן דלקמן: סדר הבדלות.
היינו שבע הבדלות אע"ג דאיכא
שמונה בין יום השביעי לששת ימי
המעשה לא חשיב דמעין חתימה היא:
(י) וחוסס צפדי צראשית. צרוך סודר
צראשית צצמוצאי שבת התחיל הקצ"ה
לסדר מעשה צראשית. וכולהו הן כתיבי
המים וגומרי' ואבדיל אחתס מן העמים
לצסוף משום דלגבי שלש קתני לה דכי לא
עביד אלא שלש הבדלות קאמר לה סמוך
לחתימה: בין הים לחרבה. לקמן מסמי
לה מברייתא: וליס הלכתא כווסיה.
גמרא קאמר ליה: האמורות צפורה.
כגון הן דלקמן: סדר הבדלות.
היינו שבע הבדלות אע"ג דאיכא
שמונה בין יום השביעי לששת ימי
המעשה לא חשיב דמעין חתימה היא:
(י) וחוסס צפדי צראשית. צרוך סודר
צראשית צצמוצאי שבת התחיל הקצ"ה
לסדר מעשה צראשית. וכולהו הן כתיבי
המים וגומרי' ואבדיל אחתס מן העמים
לצסוף משום דלגבי שלש קתני לה דכי לא
עביד אלא שלש הבדלות קאמר לה סמוך
לחתימה: בין הים לחרבה. לקמן מסמי
לה מברייתא: וליס הלכתא כווסיה.
גמרא קאמר ליה: האמורות צפורה.
כגון הן דלקמן: סדר הבדלות.
היינו שבע הבדלות אע"ג דאיכא
שמונה בין יום השביעי לששת ימי
המעשה לא חשיב דמעין חתימה היא:
(י) וחוסס צפדי צראשית. צרוך סודר
צראשית צצמוצאי שבת התחיל הקצ"ה
לסדר מעשה צראשית. וכולהו הן כתיבי
המים וגומרי' ואבדיל אחתס מן העמים
לצסוף משום דלגבי שלש קתני לה דכי לא
עביד אלא שלש הבדלות קאמר לה סמוך
לחתימה: בין הים לחרבה. לקמן מסמי
לה מברייתא: וליס הלכתא כווסיה.
גמרא קאמר ליה: האמורות צפורה.
כגון הן דלקמן: סדר הבדלות.
היינו שבע הבדלות אע"ג דאיכא
שמונה בין יום השביעי לששת ימי
המעשה לא חשיב דמעין חתימה היא:
(י) וחוסס צפדי צראשית. צרוך סודר
צראשית צצמוצאי שבת התחיל הקצ"ה
לסדר מעשה צראשית. וכולהו הן כתיבי
המים וגומרי' ואבדיל אחתס מן העמים
לצסוף משום דלגבי שלש קתני לה דכי לא
עביד אלא שלש הבדלות קאמר לה סמוך
לחתימה: בין הים לחרבה. לקמן מסמי
לה מברייתא: וליס הלכתא כווסיה.
גמרא קאמר ליה: האמורות צפורה.
כגון הן דלקמן: סדר הבדלות.
היינו שבע הבדלות אע"ג דאיכא
שמונה בין יום השביעי לששת ימי
המעשה לא חשיב דמעין חתימה היא:
(י) וחוסס צפדי צראשית. צרוך סודר
צראשית צצמוצאי שבת התחיל הקצ"ה

(א) ומספיק דצרכות פ"ה
ה"ג, ט ע"ז דף ג'
(א) ולפני כהנים לא היה
הניכר להן קדושתו וכו' עד
זווא, (ד) ולין אחר ד"ה
בין כהנים (ט) ויקרא י'
(ו) וצראשית א, (ז) וצראשית
(ח) וצראשית ל"ג, (ט) וצראשית
מספיק ע"ז ג' ד"ה ה"ג,

תורה אור השלם

1. קצת היה הברדיל
את שבת הלוי לשאת
את ארון ברית יי לעמד
לפני יי לשרתו ולקרב
בשמו עד היום הזה:
דברים י ח
2. בני עמרם אהרן
ומשה ויבדל אהרן
להקדישו קדש קדשים
הוא ובניו עד עולם
להקטיר לפני יי לשרתו
ולקרב בשמו עד עולם:
דברי הימים א כ ג י

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמרי מעין
פתיחתן סמוך לחתימתו
כל"ל וכן בכל העמוד:
(ב) רש"י ד"ה והאמר
לא שש אמר כ"י דארבע
איכא ספיר ומינה סוף
נמק:

מוסף תוספות

א. וא"ת מאי קושיא, הא
לא אמרינן אלא דלא
יפחות משלש הא ויתר
משלש ועד ז' מצי אמר.
וי"ל וגו'. תוס' ר"פ.
ב. אחר בין קדושת שבת
לקדושת יום טוב הברדה.
תוס' ר"פ א"ש ג. ולא על
אביו ואמר. תוס' ע"ז ג.
ד. משום דלא איסתכל
בצורתא דזווא. שם.
ה. ה"ד שייך שבת
בקדושת ישראל. תוס'
ר"פ א"ש.